

CONTE RURAL

L'alba del jorn s'iniciava amb tota esplendidesa. Un matí de maig, manyac, quiet, blau.

L'onada de llum enrosà el blau del cel i els cims de les muntanyes prengueren un to de viola clar.

Un viu xisclet d'aloses desvetllà la placidesa dels boscos i els camps exuberants de verdor; verdor de blat novell, verdor de fullatge tendre que prenia coloracions d'or i brillantors d'argent.

Per les marginades guaitaven milers de milers de flors, amb una mica de goig i de tafaeria.

Estols de papellons volatejaven sobre la tofa dels herbeis i dels blats i es barrejaven sovint amb les fulles dels fruiters en flor que queien del branquillons i es gronxaven a l'airet suau i perfumat del matí amb dolça placidesa.

Els grills reprenien la seva cançó. Furanques avall, ressonava l'estrepitós refilet dels rossinyols i sobre els prats les orenetes serpejaven i cantaven amb xisclet viu que omplia de goig de cançó l'encontrada.

Mossèn Angel, sortí a l'eixideta de la rectoria, esguardà amb dolcesa la matinalada en flor i pel seu rostre esblaimat i malaltís passà com un aleteig d'alegria. Com hi reverdiria la seva vida, entre aquell esclat d'aromes i de llum. Aquest pensament il·luminà el seu esguard que, dolçament inquiet, ara cercava la blavor del cel, ara la verdor dels camps, ara la blavor de les muntanyes.

La rectoria de Sant Feliuet, era posada al bell cim d'un turonell, sobre un escaló de feixes de conreu. L'església era bruna, petita; tenia un campaneret romànic que s'alçava majestuós a l'esquerra del casal i era tot voltat d'un gros esbarzerar que cobria les pedres fins deu pams mes amunt de les parets; unes parets rònegues, esquerdades, però enjoiades d'un clapis d'eura que s'enfilava fins ran mateix de les campanes.

Davant per davant del campanar hi havia el fossaret. Era un feixó un xic rost i ple d'herbei, sense cap xiprer; sols una creu de fusta de roure mal escalabornada, s'alçava al bell mig entre l'herbam i perduts en un recó s'albiraven quatre ninxols fets de lloses ja totes esquerdades i assalinades pels anys.

Vora mateix de l'església, hi havia la rectoria que, com tot, conservava un cert aire d'antigor.

Aquell matí de maig, la rectoria de Sant Feliuet, s'alçava majestuosa sobre el turonell. Les feixes de l'escaló lluïen tofes de blat i pels caires dels marjams els pomerons rumbejaven tot l'esplet de la florida.

Els esbarzers d'arran del campanar, eren coberts de flors i dintre el bardissar el rossinyol refiletava.

L'herbei del fossaret era tan gerd i ufanós que treia d'aquell sant lloc tota basarda.

L'eixideta de la rectoria semblava un bell jardí; en els testos arrecerats a la brana, els violers hi eren rojos sagnants. El marduix escampava un perfum confortador; i els rosetons mig poncellats eren com un espurneig de poncelles enceses.

Dues parelles d'orenetes que tenien el niu a l'embigat, entraven i sortien baladreres passant frec a frec de Mossèn Angel, que esguardava amb molta curiositat unes petites flors blancoies, idèntiques als lliris.

En aquestes entrà a l'eixideta En Joanic, tot campexano i alegrol.

—Bon dia i bona hora, senyor rector. Que tal ha pogut dormir?

—Prou gràcies a Déu. I vós?

—Jo raí, hores em manquen cada dia. Quan vulgui tocaré a Missa.

—Podeu anar-hi tot seguit.

Al moment que el bon campaner es disposava a sortir, Mossèn Angel li digué:

—Escolteu Joanic. ¿Com en diuen d'aquestes flors?

—Açò? Són lliris de la Verge. Els hi vaig plantar jo, en aquest test. Són col·lits en aquell serradet. El veu? I amb el dit li senyalà vers el cantó de migdia.

—Lliris de la Verge, dieu?

—Sí, veu aquell serrat? Es el serrat dels lliris. Des del cim s'albira el Montserrat. I com que d'aquests llirions, mai ningú no n'ha vist d'iguals i solament s'en fan al costat que s'albira la santa muntanya, tothom diu que són uns lliris que hi va plantar una nit la mateixa Moreneta. Coses de la velleria sap?

—Digueu, digueu, que és «hermós» tot això.

—Per la diada de la Santa Creu, hi pugem en processó al Serrat dels lliris, i després de beneir el terme i de cantar una Salve de cara a Montserrat, hom cull tots els lliris que han florit aquella matinada, el sacerdot els beneeix i tothom se n'emporta un ramell a casa, que diu que guarden tot l'any de mals averanys i d'art de bruxeria. Jo vaig trasplantar-ne una mata en aquest test i miri que hi ha viscut xiroia.

Mossèn Angel, escoltava embadalit al campaner. Esguardà amb més joia els petits lliris camperols en tant que en Joanic sortia.

Al poc, un alegre ressò de campanes retrunyí per l'encontrada.

El sol ja era bon xic alt. El verd dels blats prenia un to llampant i daurat.

Flotons d'arbres en flor somreien enllà dels camps com una bella escampadissa de toies florides.

Els grills reprenien la seva cançó. Els pardals es barallaven xerrotejant en el bardissar.

Mossèn Angel, sentí com una flaire que li refrescava el cor i coratjós, animat, després de guaitar amb un fi somriure el serradet que li havia mostrat En Joanic, mormolà: —Que en guarda encara de tresors la blavor de les muntanyes!

En Joanic, ho contava a tothom. —Quin rector tenim, Déu meu! No ens el mereixiem. Es un sabiàs. Ha vingut per malalt, sinó...

I de seguida feia un elogi detallat de Mossèn Angel. —No li provava la ciutat. Va demanar al Senyor Bisbe per anar a viure a muntanya i va donar-li aquesta rectoria que és de lo més alegroi del bisbat. I que li agrada força, força.

Feia vuit dies justos i cabals que Mossèn Angel, era a Sant Feliu, i ja tota la parròquia sabia fil per randa, la vida i miracles de la gent de la rectoria.

Mossèn Angel era un sant, tot bonat. El massa estudiar l'havia neulit. La seva mare estava també xacrada; havia tingut una ombra de feridura; però ara esfava bé. La germana de Mossèn Angel tenia promès i es casaria per la tardor. En

Joanic, repetia el mateix a cada feligrès que acudia a la rectoria i no era per xafar-deria, no; era que Mossèn Angel li havia inspirat ja de primer antuvi una forta simpatia. I les senyores també. «La senyora Montserrat, era tota una bella dama. La senyoreta Neus, tenia una finesa en el parlar i un posat tan senyor, que, vaja, no se la mereixien a Sant Feliuet una gent així».

Tot el que contava el campaner era bon xic la veritat. Mossèn Angel, amb tot i tenir només trenta anys, s'hauria dit que passava dels quaranta. La seva faç d'un color trencat, recordava aquelles flors que es marceixen per manca de regor. La pura veritat era que els llibres li havien xuclat la salut.

De tant en tant, tossia una mica. El seu posat tenia un caient humil però sempre endolcit d'un fi somriure. El seu esguard s'encenia a la primera espurnia d'emoció, sobre tot, quan En Joanic li contava antics costums de pagesia, per l'estil d'aquella llegenda dels liris de la Verge tan flairosa de pietat.

Malgrat la seva salut trencada, quan els metges li digueren que li convenia l'aire muntanyenc, ell sentí com una mena d'alegria. La vida del camp, tant que l'havia somniada. I des d'aquell moment es forjà il·lusions que devingueren com una mena de follia.

La vida reposada de Sant Feliuet, s'amotllava plenament al seu temperament fantasiós i s'hi trobava tan bé, que no havia enyorat ni un moment la vida reclosa que feia a ciutat.

Cada matí després de dir Missa, sortia a donar un tomb, avui ací, demà allà, conquerint-se les simpaties de tots els feligresos que no tenien prou boca per lloar-lo. Allà on sabia un malalt o un miseriós hi anava sovintet i sempre tenia a flor de llavi una paraula de consol que asserenava l'esperit, i feia néixer l'esperança en el cor dels que sofrien. Era un cor generós un vertader pastor d'ànimes.

* * *

Finava un esplèndid jorn de maig. A penes hi havia un quartic de sol. Mossèn Angel, i En Joanic, feïnajaven dins el fossaret esbrotassant els esbarzers de vora el campanar. Mossèn Angel, restava a estones immòvil, callat, esguardant les magnífiques coloracions del ponent. En Joanic, botzinava sovint, de les esgarrinxades que li feien els esbarzers. —Maleits esbarzers!— Miri, Mossèn Angel, quines mans. I mostrava les seves manasses vermelles de sang de tan esgarrinxades.

—Quí ho diria, que rera aquestes roses tan eixoribides, hi hagués tantes espines!

Mossèn Angel, somrigué bondadós, i respongué: —No n'hi ha de roses sense espines en aquest món. Les roses sense espines sols les trobarem allà al cel.

Així seguia la bella conversa quan un xiscler esparverador sortí de l'eixideta de la rectoria. Mossèn Angel i En Joanic guaitaren estorats i vegeren la Neus que plorava fort i cridava al seu germà que hi pugés desseguida.

Amb quatre gambades foren a dalt i vegeren amb esglai la mare de Mossèn Angel, estesa a terra. —Serà un petit desmai, digué Mossèn Angel, per asserenar la seva germana. I acostant-se-li a flor de rostre cridà fort: Mare, Mare!

La senyora Montserrat no respongué. —Mare, Mare! cridà més fort amb la veu ja trèmula d'espant.

La mare de Mossèn Angel, encara donava senyals de vida, però tenia la boca

torta, respirava amb fatig, la seva faç s'esgrogueïa, tenia els ulls en blanc i com entelats.

La Neus, plorant plorant, li descordà el vestit mentre que Mossèn Angel, presentint el trist desenllaç, deïa a En Joanic que portés la coixinereta dels Sants Olis.

El rostre de la moribunda s'amoratava seguit. Mossèn Angel, l'extramuncià mig atuït, com d'esma, a corre cuita. Passaren uns instants de tribulació, de pena i espant, i als pocs moments Mossèn Angel i la Neus ploraven a llàgrima viva.

El pobre Joanic, provava d'aconsolar-los. Mossèn Angel, li vegé les mans encara sangnoses; li semblà veure una il·lusió gerda com l'encís d'unes roses, però ara aquestes roses li esgarrinxaven el cor. De sobte se li feu com una claror al pensament. A través dels vidres de l'eixideta, veié enllà una blavor de muntanyes. «Els lliris de la Verge». Es recordà de la llegenda, corregué a l'eixideta, n'arrencà un grapat del test i corregué a escampar-los damunt del pit de la seva mare.

El dia era fos. Sols una faixa de colors vermells i morats recordava la posta serena del jorn. Els ocells eren a joc; els arbres eren callats; el silenci de la nit s'estenia enllà dels camps i serralades. Després, la lluna sortí blanca, rodona, en mig d'una volior d'estels. Una claror d'argent blanquejà les muntanyes; les granotes raucaven baladreres pels bassalots dels torrents. El cant dels grills era més viu i acompassat. De tant en tant, cantava una guatlla o rellava un rossinyol. La nit de maig passava serena, dolça, clara. Però una lleu remor n'entristia l'encís. A dins una cambra trista, fosca, de Sant Feliuet, Mossèn Angel, la Neus i en Joanic, resaven per l'ànima de la difunta.

FELIP GRAUGÈS.